

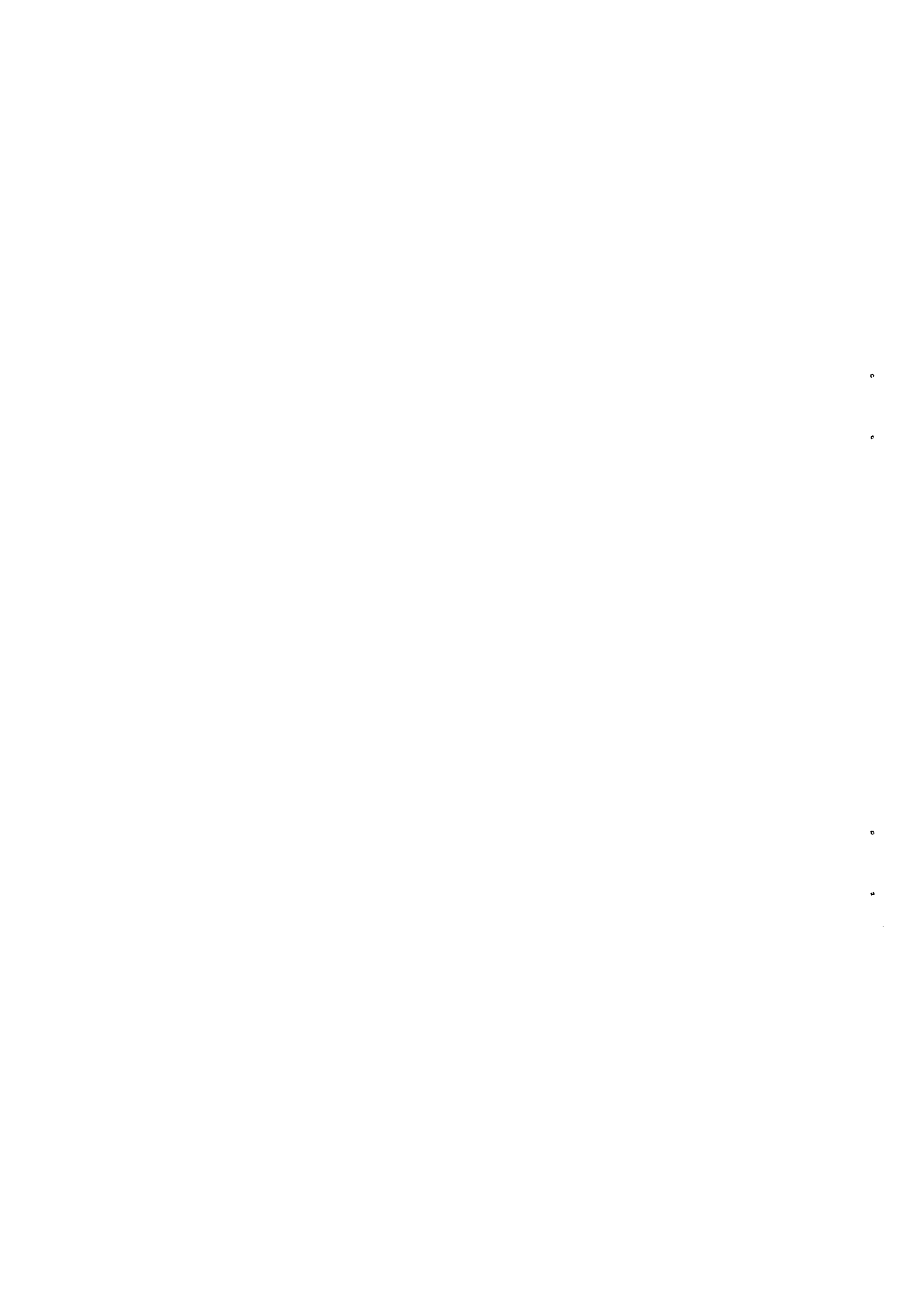
1/87

DE SLECHTVALK.

VOGELWACHT UDEN E.O.

1

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter: P. van der Voort, Dorshout 2
Uden, tel. 04132- 63292
- Secretaris: J.-W. Hermans, Beukenlaan 22
Odiliapeel, tel. 04132- 72777
- Penningmeester: J. v. Dommelen, Willemstraat 7
Uden, tel. 04132- 64430
- Bestuursleden: A.v.d. Heuvel, W. Janssen & B. Gevers
- Bank: Rabobank Uden 15.49.30.989
Gironummer bank 1096522

„ DE SLECHTVALK ”

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

Redactie: M. Hoefnagels, J.W. Hermans, J. Hermans, P. Noy,
W. Bergmans, G. v. Dommelen & P. v.d. Acker

Tekeningen: W. Janssen & G. Verwoert.

Typewerk: S. Gevers.

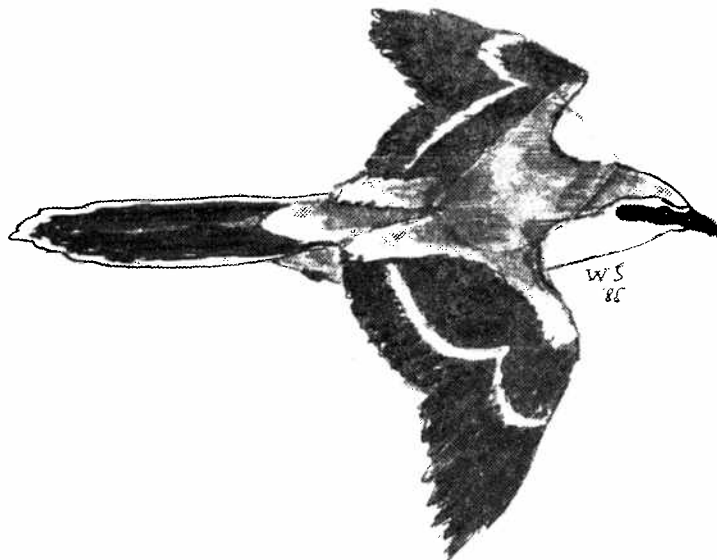
Copy voor het volgende nummer inleveren bij één van de
redactieleden voor 10 okt. 1987

NUMMER 1 1987

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

Inhoud

Mededelingen redactie	3
Mededelingen bestuur	3
Het loodje leggen	5
Fenologie	8
Nestkastgegevens	10
In gesprek met Pieter van der Voort	11
Vogel onder de loep Fitis - Tjiftjaf	15
Jaarverslag werkgroep inventarisatie	17
De Goudvink	23
Familieberichten	24

Mededelingen

redactie

- Als het goed is moet ons blad er nu tip-top uitzien!!!!
We hebben namelijk assistentie gekregen van Stephanie Gevers. Zij gaat voortaan alle kopy met de nieuwe typemachine van de Vogelwacht te lijf!!!!
- Wat denk je van de koppen!!!!
Modern hè??? Komputerwerk van Pedro van de Akker
- Wil je eens zien hoe jouw schrijf-produkt door de komputer behandeld wordt????
Schrijf dan een leuk/mooi/interessant stukje en kijk in het volgende blad!!!!
- En vergeet daarbij niet dat een komputer nergens is als Gina en Willemien de lay-out niet zo goed verzorgen!!!!
Geef hun werk!! Schrijf!!!

van het bestuur

- Nieuwe leden
Nog steeds krijgen we nieuwe leden bij de Vogelwacht. Een verheugend feit. Te verwelkomen zijn:
 - * George van der Heyden, Vaarzenhof 115, Uden tel. 64480
 - * Jos Theunissen, Heufkens 312, Uden tel. 51044
 - * Jorien van Keulen, Sieberg 225, Uden tel. 60617
 - * Wim Kessels, Bosveld 618, Uden tel. 60301
 - * Aafke Kijlstra, Schepenhoek 334, Uden tel. 51277
 - * Karin Krol, Brandenburgstraat 43, Uden tel.werk 64901
- Het totale ledenbestand bedraagt nu 64 leden.

- Terugmelding

Vogelsoort: sperwer

Ringnummer: Helsinki S.079971

Geslacht: vrouw

Leeftijd: geboortejahr onbekend, na 2e kalenderjaar

Ringdatum: 17-04-1981

Ringplaats: Lagskar, Ahvenanmaa (Aland) Finland

Vinddatum: 01-02-1984

Vindplaats: Velddriel (Gelderland)

Vers dood gevonden, verkeersslachtoffer

Afstand: 1278 km; verstreken tijd: 1028 dagen.

Een "verre sperwer"

-Recreatieplas Hemelrijk

Op zaterdag 16 mei 1987 is door Nico de Haan het bord onthuld "vrij vogelreservaat" onder ruime belangstelling van leden en publiek. Een gedeelte van het gebied rondom de oeverzwaluwenwand heeft nu een beschermde status gekregen. Iedereen was zeer te spreken over de wand. Een zeer geslaagde middag!!

Het eerste broedsel bedroeg ongeveer 60 broedparen wat t.o.v. het totaal van 1986 een verdriedubbeling is!!

Mogen we van een groot succes spreken?

-Feestavond

De jaarlijkse feestavond is ook weer achter de rug. Dit keer hadden Gina van Dommelen en Margreet Hoefnagels ons verrast met een speurfietstocht, welke ons leidde naar café de Pier in Uden. Na een zeer leuke en lange fietstocht (zadelpijn is niet gedekt) kwam de soep die we bij de Pier aangeboden kregen goed van pas. Een leuke, gezellige avond volgde. Hopelijk de volgende keer iets drukker bezocht. Gina en Margreet vanaf deze plaats nog een hartelijke dank voor het organiseren.

-Verjaardagen

Een enkele onder u zal gemerkt hebben dat de Vogelwacht ook in het bezit is van een felicitatiedienst. Annette van de Heuvel zorgt ervoor dat u een felicitatiekaart in de bus krijgt op uw verjaardag. Op dit moment zijn niet alle geboortedata bekend van iedereen. Vandaar dat wij vragen aan ieder lid deze door te geven aan Annette; tel. 65084.

-Programma/excursie

Bart Gevers is voortaan de excursie- en gidsencoördinator. Dit houdt in dat Bart een en ander coördineert omtrent

* programma

* begeleiding van excursie voor zowel leden als niet-leden

* publicatie

Zodoende zal dit in de toekomst allemaal soepeler gaan verlopen en zullen we nog meer plezier hebben van de excursies.

Het loodje leggen

De hagel valt - de vogels ook !!!

In het vorige nummer hebben we ons afgevraagd hoe het zou gaan met de radio-aktief besmette vogels. Uit krante-berichten is inderdaad gebleken dat enkele zwaar besmette ganzen en andere watervogels zijn aangetroffen op de overwinteringsplaatsen. Reden voor boeren en jagers om aan de ministeriele bel te trekken; met alle mogelijke middelen moest voorkomen worden dat de zuivere nederlandse landbouwprodukten besmet zouden raken met radio-actieve uitwerpselen of resten van dode vogels!!!

Ook al stuitte het nog zo tegen de borst: hier moest gehandeld worden als bij varkenspest; zonder pardon afmaken!!

Gelukkig is het ministerie niet op dit paniek-voetbal ingegaan, het heeft alleen ontraden gans te eten.....

De jagers konden dus niet ongelimiteerd schieten. Wat niet wil zeggen dat ze niet veel dierenleed op hun geweten heben. Niet alleen door onzorgvuldig afschot, maar vooral door de tonnen lood die ze jaarlijkst in het milieu achterlaten.

In hun eigen blad, De Nederlandse Jager, publiceerde ze in het augustus/september nummer van 1986 daarover een artikel. In verschillende bladen en kranten is ook melding gemaakt van het RIN rapport 86/5 (een literatuurstudie naar vogelsterfte door het opnemen van hagelkorrels; J.G. de Molenaar, 1986).

Even de feiten op een rijtje:

Na de auto is de loodhagel de tweede in het rijtje van lood-vergiftigers in ons land. Het gaat hier om ca. 450 ton lood. (sportvissers verliezen trouwens ook aardig want lood. In Nederland zijn nog geen cijfers bekend, maar in Engeland gaat het om ca. 250 ton lood!!!).

De verspreiding van de lood-hagel is afhankelijk van de soort bejaging. Klei-duivenschietsen geeft de hoogste aantallen hagelkorrels (er is op sommige plaatsen meer dan 2 kilo per m² gevonden!). De belasting loopt dan af via huttenjacht - jacht in eendenputten, jacht met boot of lok-eenden en "posten" op trek-drijfjacht en jagen voor de voet.

Ook de mate van bereikbaarheid voor vogels is belangrijk. Valt de hagel in diep water dan zal er weinig opgenomen worden omdat duik-eenden maar enkele meters diep duiken. Maar, komt de hagel in het slik terecht dan levert hij weer wel groot gevaar op, omdat dat een plek is waar veel vogelsoorten hun voedsel zoeken.

Voor de droge grond geldt: een hoog opgaande ruige vegetatie en bouwland waar na de oogst de grond flink bewerkt wordt zijn minder gevaarlijk dan weiden en betrekkelijk open natuurterreinen.

Uit het bovenstaande zal velen al duidelijk geworden zijn om welke soorten het gaat: knobbelzwaan, wilde zwaan, grauwe gans, bergeend, wilde eend, waterral, kluut, scholekster, fazant, blauwe kiekendief en sperwer. Ook uit het buitenland komen gegevens die deze soorten waarbij sprake is van opname van lood via het aas. Op welke wijze het aas het lood binnen kreeg is moeilijk vast te stellen.

Dodelijke vergiftiging kan al optreden na het opnemen van één of enkele hagelkorrels. Meer dan 95% van die korrels wordt in de spiermaag fijn-gewreven. Het lood dat dan vrijkomt wordt in het bloed opgenomen en tast lever, nieren, botten en veren aan.

Ook de voortplanting wordt negatief beïnvloed. Als de vogel al niet meteen sterft, dan zal hij toch weinig kans op overleven hebben: door verzwakking wordt hij een gemakkelijke prooi voor predatoren!

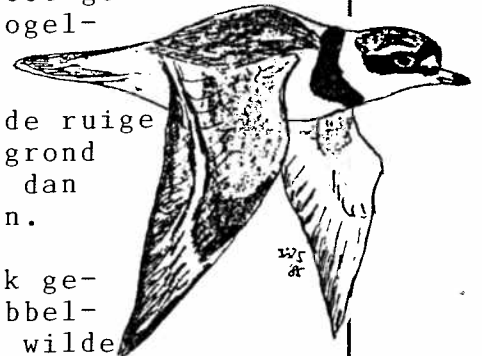
Waarschijnlijk nemen die van de gedode prooi minder lood op dan men denkt, omdat lood zich ophoopt in de botten en deze door predatoren meestal niet gegeten worden. Hier moet nog verder onderzoek naar gedaan worden.

Soorten die een verhoogd risico lijken te lopen zijn: wilde eend en pijlstaart-, kuif- en tafeleend. Ook de rallen lopen een bijzonder risico.

In hoeverre deze gegevens compleet zijn is niet duidelijk. Nergens vinden we bv. de zaadeters vermeld.

Dit vertekende beeld kan samenhangen met de grote belangstelling op onderzoeksgebied voor het botulisme. Ook is nog niet duidelijk in welke mate vergiftiging optreedt door lood in bodemdiertjes als regenwormen. En hoe het gesteld is met de opname door planten.

Veel onduidelijkheid nog.

Maar wel staat vast dat het niet goed is alles op zijn beloop te laten tot de onderzoekersresultaten allemaal bekend zijn. Dat zou voor enkele soorten fataal kunnen zijn.

Wat kan er gedaan worden?

Gewoon ophouden met schieten!!

Tja, dat zou alles in een klap oplossen. Maar zolang de jacht voor veel mensen nog van zo'n groot belang is (de redenen doen hier niet terzake) blijft dit een wensdroom!!

Wat wel kan: beperkingen van het schieten, vooral kleiduiden

- het situeren van kleiduidenbanen op voor vogels onaantrekkelijke plaatsen
- verandering van de samenstelling van hagelkorrels, bv ijzer in plaats van lood. Alhoewel ook daarmee opgepast moet worden, want ijzervergiftiging kan dan het gevolg zijn.
- misschien zouden de jagers er eens over kunnen denken hun schotvaardigheid te verbeteren, waardoor ze met één goed gericht schot toekomen, zich te houden aan de, ook door henzelf onderschreven regels, en moeilijk, o moeilijk, alleen te schieten in gebieden waar de hagel weinig kwaad kan.

Wat zegt de wetgever?? Voorlopig niets!!

Hij spreekt zijn verontrusting uit en zegt te studeren op maatregelen om paal en perk te stellen aan de loodvergiftiging door valhagel.

Prioriteit heeft het in elk geval niet.

Wat kunnen we uit het voorgaande konkluderen??

- a. de bedreiging door loodvergiftiging is erg groot!
- b. de jagers nemen hun verantwoordelijkheid in deze niet voldoende serieus; ze wachten op regeringsmaatregelen.
(maar welke automobilist doet dat niet ook???)
- c. de regering ziet onvoldoende de ernst van de situatie, ze is laks in het nemen van maatregelen
- d. verheugend: het onderwerp is binnen jagerskringen al een bron van discussie.
- e. ook verheugend: door publikaties in allerlei bladen is de publieke opinie gemobiliseerd. Door voortdurende aandrang van deze publieke opinie worden zowel regering als jagers gedwongen maatregelen te nemen.

Dus: houdt het vuurtje warm!!!!

Geraadpleegde literatuur:

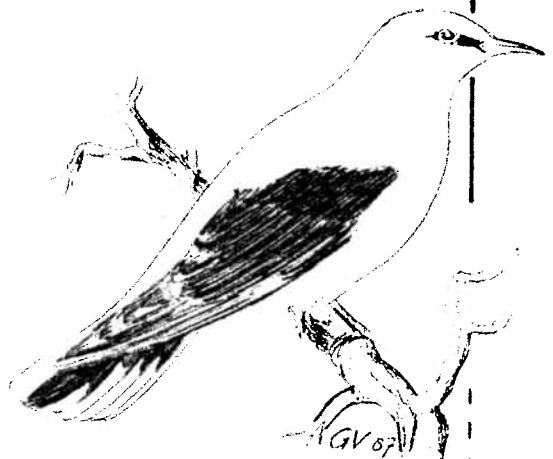
- Bosbouwvoorlichting, nr. 7, okt./nov. 1986
- Argus, nr. 4, nov. 1984, nr. 3 aug. 1985, nr. 3 sept. 1986
- Knipselkrant 5 november 1986 van Kritisch Fauna-beheer

Magreet

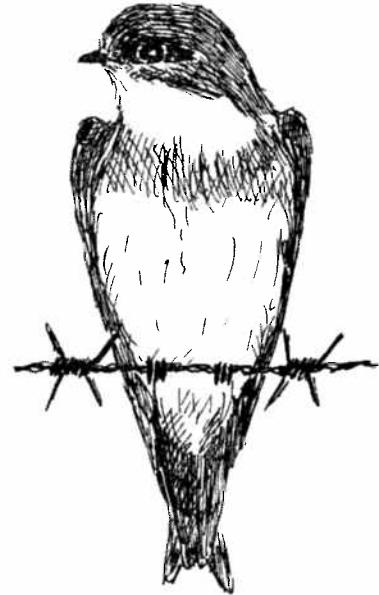
Fenologie

Het waarnemen van vogels die terugkomen uit hun overwinteringsgebieden (zomergasten) en vogels die hier in Nederland blijven (standvogels). In het voorjaar ga ik ieder jaar op pad om de eerste vogels die beginnen te fluiten op te schrijven en de soorten die weer terugkomen te noteren ZV = zomervogel, en vogels die hier blijven JV=jaarvogel. Bij sommige soorten zat er nogal verschil in ver-geleken met 1985. Bijvoorbeeld de boomleeuwerik 11 dagen later, de boerenzwaluw 15 dagen later terug, de grote lijster 9 dagen later horen fluiten als in 1985. hier volgt de lijst met waarnemingen in 1986

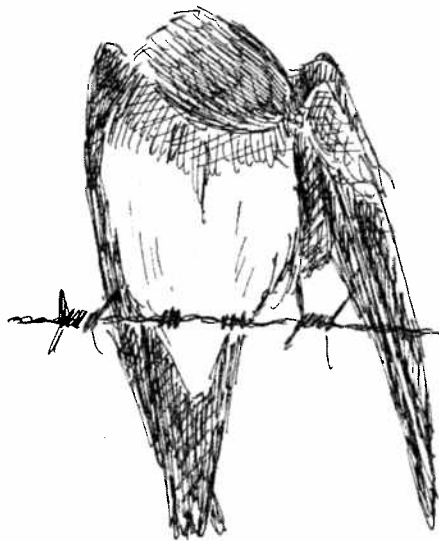
04-01-1986	koolmees	JV
06-01-1986	pimpelmees	JV
06-01-1986	turkse tortel	JV
06-01-1986	matkopmees	JV
12-01-1986	heggemus	JV
12-01-1986	groenling	JV
20-01-1986	boomkruiper	JV
26-01-1986	kievit 3 ex.	JV
17-02-1986	houtduif	JV
21-02-1986	zwarte mees	JV
21-02-1986	winterkoning	JV
22-02-1986	havik	JV
02-03-1986	geelgors	JV
03-03-1986	merel	JV
03-03-1986	vink	JV
03-03-1986	fazant	JV
03-03-1986	sijs	wintergast
03-03-1986	staartmees	JV
07-03-1986	grote lijster	JV
07-03-1986	witte kwikstaart	ZV
07-03-1986	grote bonte specht	JV
08-03-1986	zanglijster	JV
08-03-1986	sperwer	JV
08-03-1986	roodborst	JV
09-03-1986	veldleeuwerik	JV
09-03-1986	groene specht	JV

09-03-1986	holenduif	JV
10-03-1986	boomleeuwerik	JV
16-03-1986	kneu	JV
16-03-1986	rietgors	JV
20-03-1986	boomklever	JV
23-03-1986	grutto	ZV
30-03-1986	tjiftjaf	ZV
30-03-1986	keep wintergast	
05-04-1986	zwarte roodstaart	ZV
06-04-1986	roodborsttapuit	ZV
17-04-1986	fitis	ZV
19-04-1986	boerenzwaluw 35 ex.	ZV
20-04-1986	gekraagde roodst.	ZV
20-04-1986	boompieper	ZV
23-04-1986	zwartkop	ZV
26-04-1986	nachtegaal	ZV
27-04-1986	grasmus	ZV
27-04-1986	bonte vliegenv.	ZV
27-04-1986	tortelduif	ZV
28-04-1986	kuifleeuwerik	JV
30-04-1986	koekoek	ZV
30-04-1986	goudhaantje	JV
30-04-1986	braamsluiper	ZV
01-05-1986	paapje	ZV
02-05-1986	huiszwaluw	ZV
02-05-1986	gierzwaluw	ZV
04-05-1986	tuinfluiter	ZV
04-05-1986	fluiter	ZV
06-05-1986	spotvogel	ZV
07-05-1986	oeverzwaluw	ZV

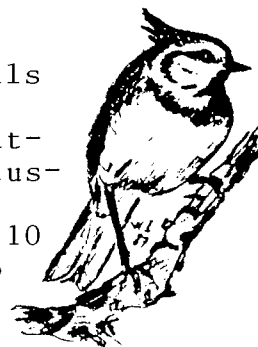

Tot volgend jaar
Jan Verhoeven.

nestkastgegevens

Afgelopen broedseizoen zijn de nestkasten net als voorgaande jaren regelmatig gecontroleerd. De eerste controle vond plaats op 3 mei, de laatste controle was op 26 juli, dit gebeurde met tussentussenposen van 14 dagen. Het kastenbestand is inmiddels uitgebreid van 110 kasten naar ons (voorlopig) streefgetal van 153 dus per groep van 2 man 50 kasten.

Dat er kastuitbreiding heeft plaats gevonden, heeft aan de broedresultaten niet zoveel verandering te zien gegeven. Dit komt omdat bijna alle nieuw gehangen kasten onbewoond gebleven zijn wat mijns inziens de stelling weergeeft dat, wil een kast bewoond worden deze eerst een jaar als het ware in het bos moet worden opgenomen waardoor weersinvloeden de gecultiveerde geuren doen verdwijnen en daardoor de kasten acceptabel maken voor bewoning door de in het wild levende vogels.

Verder is het opvallen dat vooral in de eerste periode van begin tot half mei er weinig kasten bezet waren (13%) terwijl in de andere jaren de eerste broedsels meestal in begin mei waren.

Misschien is dit te wijten aan de late strenge winter waardoor er niet genoeg reserves bij de vogels aanwezig waren, iets wat tijdens een broedseizoen duidelijk van belang is bij deze kleine vogels, een goede topkonditie.

De broedresultaten zijn als volgt samengevat in een tabel.

legsels le broed verstoord leeg uitgevl.

zwarte mees	9	6	0	9
koolmees	90	52	13	68
pimpelmees	24	11	3	12
kuifmees	1	1	0	1
bonte vliegenvanger	1	1	0	1

47

De eventueel ontvreemde kasten worden door dezelfde soort kasten vervangen. Hopenlijk worden de kasten die in de winter '85/'86 nieuw gehangen zijn nu wel bewoond wat een positief broedresultaat voor 1987 tot gevolg kan hebben.

Namens de nestkastwerkgroep hoop ik op een goed en vruchtbaar broedseizoen in 1987.

In gesprek met

Pieter v.d. Voort

Sinds begin 1986 voorzitter van de Udense Vogelwacht. Een man die zich nooit nadrukkelijk op de voorgrond zal plaatsen. Hij zal zich drie keer bedenken alvorens met een gefundeerde mening voor de dag te komen.

De mooiste deugd volgens hem is geduld. De mensen nemen tegenwoordig te weinig tijd om naar anderen te luisteren. Pieter is iemand die de zaken planmatig aanpakt, daardoor kan hij zowel tijdens als na het werk nogal wat taken op zich nemen. Zaak is wel om, indien nodig, prioriteiten te stellen. Dit is zeker een must bij iemand met zo'n volle agenda. Als eigenschappen kunnen o.a. genoemd worden; accuratesse en perfectionisme. Zijn studierichting, wis- en natuurkunde, wordt hiermee tevens verklaard.

Doordat hij als statistisch medewerker bij MARS in Veghel kon beginnen, is hij zo'n 20 jaar geleden in Uden komen wonen. Werkzaam op verschillende afdelingen, zoals logistiek, programmering e.d. en door middel van het volgen van de nodige cursussen plus daarbij de nodige ervaring, hebben hem doen worden tot wat hij nu is, namelijk export directeur. Zijn nevenfuncties daar zijn, bestuurslid van de Bond van adverteerders en voorzitter van de Werkgroep Voedingsmiddelen en Reklame.

Daarnaast bekleedt hij een functie in de Werkgroep Verenigde Agrarische Industrieën (V.A.I.). In zijn vrije tijd is Pieter verder actief in diverse andere besturen of organisatie's zoals Natuurmonumenten, Vereniging tot Behoud van de Waddenzee en het Wereld Natuurfonds, Ook is hij penningmeester van de St. Petrus parochie, waarbij hij tevens optreedt als koördinator van de kerkradio.

Als bestuurslid van de Dekanale Vereniging Uden is hij mede verantwoordelijk voor het nieuw op te stellen beleid.

Een hele andere richting is zijn lidmaatschap bij de postzegelvereniging "Filatelica".

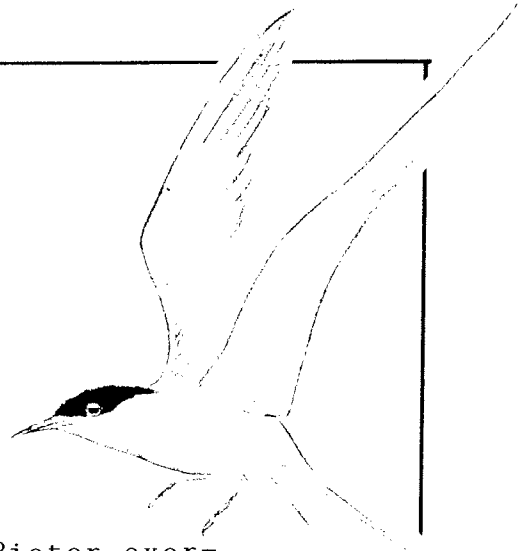
Samen met zijn vrouw Bep en de kinderen Pieter jr. Pascha en Chris hebben ze al die tijd op "Dorshout" gewoond. ("Dorshout" is gelegen in het buurtschap "Eikenheuvel" te zuiden van Uden). Te midden van de mooie natuur geniet Pieter, al werkend in de moestuin, van zijn spaarzame vrije uurtjes. Naast het prachtige groen en de vele bloemen zijn het de vier schapen van zoon Pieter die het geheel completeren.

Pieter zelf is een echt natuurmens. Als lid van de Nederlandse Wandelsport Bond, lopen junior en senior in hun vakantie's heel wat af. Gedeeltes van de "Grande Randonnée nummer 5 (voetocht Maastricht- Marseille) worden vooraf bestudeerd en bewandeld. Als hij straks wat meer tijd heeft wil hij best nog eens de "Vierdaagse" in Nijmegen lopen. Verder gaan zijn interesses uit naar klassieke muziek en ook, maar dan een geheel andere richting, het houden van bijen. Helaas door tijd gebrek zit er, buiten het af en toe beluisteren van "Het Brabants Orkest", voorlopig niet meer in.

Toen Pieter ruim drie jaar geleden lid werd van de Vogelwacht was dit niet zozeer een wending in zijn interesse's, doch eerder een logisch gevolg dat in het verlengde lag van zijn activiteiten. Het mooie aan vogels vindt hij dat ze de mogelijkheid hebben om zich in het drie-dimensionale vlak voort te bewegen. Frappant is verder het grote aanpassingsvermogen, welke vogels bezitten om op grote hoogte te kunnen leven (geen last van ademhalingsmoeilijkheden). Zijn voorkeur gaat uit naar weidevogels, zoals Kievit, grutto en scholekster. Tot voor kort is hij koördinator geweest van de taakgroep: weidevogels. Deze taakgroep stelt zich tot doel om, middels het geven van gerichte voorlichting aan de betrokkenen en ook het houden van voorlichtingsavonden, te komen tot een betere bescherming van de weidevogels in Uden en directe omgeving. Ook het vergroten van de belangstelling en kennis bij de agrariërs is een pluspunt.

Enige tijd geleden heeft er zo'n lezing plaatsgevonden in Zaal Paashuis.

Joep Esser heeft momenteel de taak van Pieter overgenomen. E.e.a. vanwege het feit dat Pieter, doordat hij bij MARS van functie is veranderd, nogal eens naar het buitenland moet, waardoor hij minder tijd aan de taakgroep kan spenderen.

Om even terug te gaan naar het najaar van 1983. De toendertijd door de Vogelwacht gegeven excursie's waren voor hem mede aanleiding om zich op te geven voor de begin 1984 te houden vogelcursus (IVN-lokaal) Eind 1984 heeft hij als nieuw bestuurslid, tesamen met de andere bestuursleden de nieuwe organisatie-structuur van de vereniging opgezet. Nadat de leden geënquêteerd waren omtrent de behoeften, die er op dat moment bestonden, zijn de huidige taakgroepen ontstaan. Aan het hoofd van zo'n taakgroep staat een koördinator, welke rechtstreeks aan het bestuur rapporteert. Het grote voordeel van deze taakgroepen is dat een aantal werkzaamheden parallel kunnen lopen. De specialisten in zo'n groep kunnen zich naar hartelust uitleven.

Je hebt altijd wel actieve en minder actieve taakgroepen. Naast deze bestaande groepen zou hij graag zien dat er een taakgroep "gidsen publiek" van de grond komt. Voor de rest funktioneren de taakgroepen tot volle tevredenheid.

Een nadeel van taakgroepen binnen een vereniging is dat de kans bestaat dat je zelfstandige groepjes krijgt, waarvan de kommunikatie alleen via het klubblad verloopt.

Op de vraag wat de belangrijkste taak van een voorzitter binnen een vereniging is antwoordt Pieter dat deze meerledig is, enerzijds moet een bestuur goed draaien en anderzijds vindt hij de sfeer binnen een vereniging ook belangrijk.

Afgeleiden daarvan zijn: het efficiënt verlopen van activiteiten als ook verantwoord financieel beleid. Het belangrijkste om bepaalde signalen binnen een vereniging op te pikken en indien nodig hier adequaat op te reageren.

Wat betreft de Public Relations vindt hij dat dit duidelijk een taak van het bestuur is. Als belangrijkste doel van publiciteit ziet hij het verbeteren van het imago en in mindere mate het winnen van nieuwe leden. De naam "Vogelwacht" dekt niet geheel de lading als men kijkt naar de hoeveelheid taken, die men de laatste jaren op zich heeft genomen.

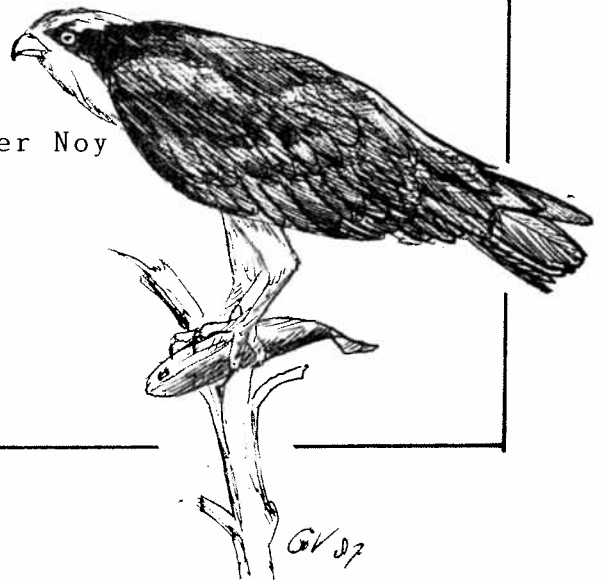
"Vogelbescherming Uden" zou misschien beter in deze context geplaatst kunnen worden. Publiciteit op zich is gevaarlijk als dit niet goed begeleid wordt. De kans bestaat dat er gemanipuleerd wordt. Pieter zou in principe wel meer publiciteit rond de Vogelwacht willen hebben, maar dan zou dit planmatig moeten gebeuren (bv. 5 jarenplan). Dit gebeurt veelal bij de grote landelijke verenigingen.

Het laatste half jaar is het ledenaantal behoorlijk gegroeid. Volgens Pieter is dit stimulerend voor eventuele nieuwe ideeën binnen de Vogelwacht. Aangezien voor diverse activiteiten nogal wat hulp gewenst is, is het zaak om de nieuwe leden hierbij te betrekken. Van belang is verder de kennisoverdracht van de oude naar de nieuwe leden. De regelmatig terugkerende excursies spreken hem erg aan. Deze zijn open voor iedereen, waarbij zowel het sociale- als het ontspanningselement aan bod komen. Buiten dat, zijn ze vaak erg leerzaam.

Het liefste ziet Pieter op wat langere termijn de oprichting van een "Jeugd Vogelwacht" voor 12 tot 16 jarigen. Hij vindt dat de motivatie in deze leeftijdsgroep erg groot is. Zoals overal, geldt ook hier: "Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst"!

De toekomst ziet er naar zijn zeggen hoopvol uit. De interesse en publiciteit voor de vele, ongetwijfeld goedbedoelde natuurbeschermende activiteiten, neemt de laatste jaren toe. En wie weet... hebben we binnen niet al te lange tijd een eigen onderkomen, waar we genoemde belangen gezamenlijk verder uit kunnen bouwen.

Peter Noy

Vogel onder de loep

Fitis - Tjiftjaf

Tot een van de vroegste terugkeerders uit hun overwinteringsgebieden naar ons, behoren de tjiftjaf en de fitis.

De eerste tjiftjaf's komen bij ons ongeveer half maart terug uit hun overwinteringsgebieden in Spanje/Noord Afrika. De eerste fitissebn vertrekken op hetzelfde tijdstip, alleen overwinteren zij in Midden-/Zuid Afrika (ten zuiden van de Sahara) wat betekent dat zij eind maart begin april bij ons aankomen.

Beide soorten lijken erg veel op elkaar. Ze bezitten beide groenachtige tot bruine bovenden, geel witte onderdelen en een oogstreep. De oogstreep is bij de fitis iets scherper als bij de tjiftjaf. Beide soorten kunnen nogal eens van kleur verschillen naar gelang de zon er meer of minder op schijnt. (Felle zon - groenachtig, geen zon - bruinachtig).

Er zijn twee belangrijke verschillen tussen een fitis en een tjiftjaf.

Het eerste verschil is de kleur van de poten. Een fitis heeft licht gekleurde poten en een tjiftjaf donker gekleurde.

Het tweede en belangrijkste verschil is de zang. De tjiftjaf maakt een geluid waarnaar de soort genoemd is: tjif - tjaf.

De fitis laat een sprankelende, aflopende stroom klanken horen (een soort waterval).

De tjiftjaf hoor je zingen van eind maart tot half april, daarna hoor je een sterke opkomst van de zang van de fitis (half april tot begin mei).

Je zult merken dat je de fitis veel meer hoort maar dit is ook niet zo verwonderlijk als je weet dat er ongeveer 3 tot 4 x zoveel fitissen zijn als tjiftjaf's.

Zo broeden er in Nederland naar schatting 200.000 tot 300.000 broedparen van de fitis tegen 80.000 tot 125.000 paren van de tjiftjaf.

in juni hoor je dan ineens weer een opkomen van de zang van de tjiftjaf gevolgd door de zang van de fitis.

Dit is de zang voorafgaande aan het tweede broedsel wat beide soorten in de regel groot brengen. De fitis en de tjiftjaf komen hoofdzakelijk voor in allerlei soorten bos van loofhout tot naaldhout, het liefst met wat ondergroei om er te nestelen.

In de Maashorst zijn het de meest voorkomende loofzangertjes en je hoort en ziet ze hier overal. De fitis nestelt hoofdzakelijk op de grond. Het nest bestaat uit een overdekt bouwsel van gras en plantestengels. Meestal leggen ze 6-7 eieren, het tweede broedsel bevat minder eieren 4-5 stuks.

De tjiftjaf nestelt hoofdzakelijk iets boven de grond in hoge kruidenbegroeiing of lage dichte struiken. Bij het ontbreken van ondergroei zie je dat de tjiftjaf wel een op de grond gaat broeden.

Het nest is een overdekt bolvormig bouwsel hoofdzakelijk gemaakt van plantestengels. Hierin worden tijdens het eerste broedsel 4-9 eieren gelegd en bij het tweede broedsel 4-5.

Beide soorten broeden ongeveer twee weken voor de jongen vliegvlug zijn. Beide voeden zich met allerlei insecten wat ze al kruipen en sluipend tussen en op het bladerdek van een boom vinden. Af en toe worden insecten op een vliegevang-achtige manier bemachtigd. Met korte snelle vluchten worden zo insecten uit de lucht gepikt. De fitis keert vanaf augustus tot begin oktober terug naar zijn overwinteringsgebied. De tjiftjaf volgt iets later. Deze trekt vanaf begin september tot half oktober naar zijn overwinteringsgebied.

Soms trekt een tjiftjaf in het geheel niet weg en blijft dan gedurende de winter hier. Zo heeft één tjiftjaf hier in Uden een aantal jaren geleden de winter doorgebracht in de tuin van een van onze leden.

John Hermans

JAARVERSLAG WERKGROEP INVENTARISATIE 1986

Zoals intussen wel bekend zal zijn, is in 1986 begonnen met het systematisch inventariseren van het Udense gedeelte van de Maashorst. Ondanks de vaak matige opkomst van gemiddeld 8-9 personen, mag het toch een succes genoemd worden

Er is in totaal op 8 zondagmorgens een inventarisatie uitgevoerd van 5 uitgezette routes. Wegens een te klein aantal deelnemers zijn vaak maar 3 routes afgewerkt. Aanvankelijk waren de routes verdeeld in blokken van 250 x 250 meter, waarin de diverse soorten ingetekend worden. Dit systeem voldeed minder goed zodat al vrij snel overgestapt is om per route de aantallen van een bepaalde soort op te tekenen.

Hiertoe wordt bij het begin een notitieboekje uitge-reikt. Belangrijk is dat in ieder geval genoteerd wordt:

- welke route
- datum
- welke personen
- een zo goed mogelijke schatting van het aantal van een bepaalde soort, zonder daarbij te doubleren.

De wandelingen van gemiddeld 2 uur zijn op 13 april begonnen, de laatste was op 15 november 1986. De tellingen zijn verzameld per soort op lijsten zoals te zien is in bijgaande figuur. Van elke soort zijn de aantallen per ronde en route weergegeven. Naast de aantallen is ook de presentie weergegeven.

De presentatie is de maat voor de trefkans van een bepaalde soort in een bepaald gebied. In tabel 1 zijn de waargenomen soorten, het aantal en de presentie op jaarbasis weergegeven. In totaal zijn 69 soorten waargenomen, wat toch aangeeft hoe rijk en gevarieerd het vogelbestand in de Udense bossen is.

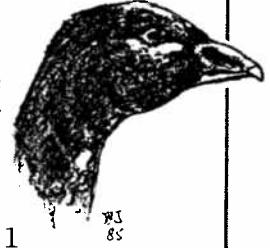
Na verloop van een aantal jaren is met de gekozen kwalitatieve methode goed aan te geven welke verschuivingen in soorten en aantallen hiervan in de loop van de tijd optreden in de Maashorst.

De gegevens over 1986 zijn voor eenieder op aanvraag in te zien. Neem hiervoor contact op met ondergetekende. De resultaten zullen de eerste paar jaren alleen voor gebruik binnen clubverband beschikbaar zijn.

Dit om ervaring op te doen met inventariseren en intussen voldoende "ervaren" mensen te krijgen. Na een paar jaar zal in overleg met het bestuur bekeken worden aan welke landelijke tellingen we mee kunnen doen.

In tabel 2 zijn de resultaten van het gebied "Hemelrijk" van de afgelopen winterperiode verzameld.

In totaal 66 soorten zijn er gezien waaronder vele soorten eenden zoals pijlstraat, nonnetje, winter-taling, bergeend, brilduiker, krakeend, kuifeend, smient, tafeleend en toppereend.

Zoals je ziet is er dichtbij huis in de winter heel wat moois te zien. Jammer dat zo weinig leden hiervan gebruik maken.

In het komende zomerseizoen zal hiermee verder gegaan worden, waartoe in de observatiehut een notitieboek zal liggen waarin naast datum en soort misschien ook de aantallen genoteerd kunnen worden. Wim Janssen zal deze gegevens verzamelen en doorgeven aan de werkgroep inventarisatie.

Afgelopen maanden is de werkgroep uitgebreid met Stephanie Gevers die de bijzondere en toevallige waarnemingen in de gemeente Uden en totale Maas-horst zal gaan beheren en verwerken. Hierbij zal gebruik gemaakt gaan worden van een computerprogramma van Pedro van de Akker. Binnenkort kan ieder lid persoonlijk een bericht verwachten over de uitvoering hiervan. Hopenlijk doen veel mensen mee om ook dit initiatief tot een succes te maken.

Verder ligt het in de bedoeling om elk kwartaal een tussentijds verslagje te maken van de stand van zaken bij de diverse inventarisaties. In ieder geval elk jaar een jaarverslag.

Misschien ten overvloede zou ik nogmaals willen benadrukken hoe leervol en interessant inventariseren kan zijn voor vooral nieuwe leden die in het algemeen niet zo veel ervaring hebben.

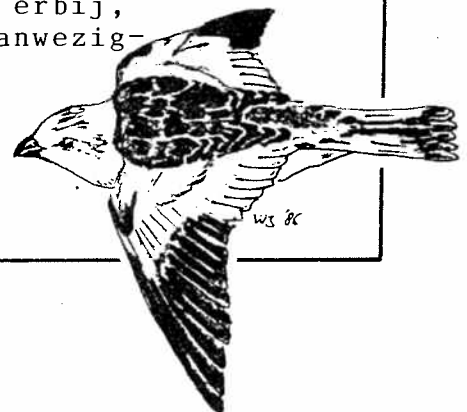
Uit reacties van degenen van de nieuwe leden die afgelopen jaar hebben meegedaan blijkt dat zij dit erg positief hebben ervaren (inklusief mijn eigen persoontje).

Bandjes met geluiden en boeken zijn nuttig maar niets gaat boven veldwerk met ervaren mensen.

Ik doe nogmaals een beroep op de nieuwe leden.

Schroom niet om mee te doen, je zult verbaasd staan hoe interessant je het gaat vinden !!!!

Hetzelfde geldt voor "ervaren leden", kom erbij, het bevordert het klubverband en jullie aanwezigheid is hard nodig.

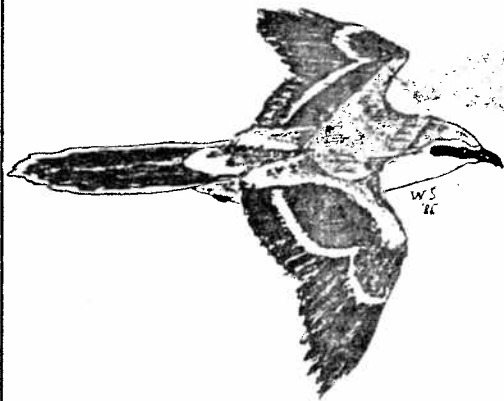

Intussen is op 22 maart jl. alweer de eerste inventarisatieronde 1987 geweest, waaraan slechts 10 leden meededen.

Dit moet beter kunnen!!! Het moet toch mogelijk zijn om 15-20 mensen actief te krijgen. Dit jaar zullen we proberen om elke 14 dagen een inventarisatie te houden om zo het seizoen goed te kunnen volgen.

Dat er erg interessante waarnemingen tijdens zo'n wandeling gedaan kunnen worden bleek wel op 22 maart toe Jo Donkers, Ivo van Lanen en ondergetekende een groep van 15-16 tarmsijzen uitgebreid hebben kunnen bewonderen tijdens het fourageren in een berk aan Udense dreef vlak bij de Heideweg.

Als laatste zou ik willen besluiten door de trouwe bezoekers van de inventarisaties te bedanken, zonder jullie waren we niet zo ver gekomen. Bedankt en tot ziens.

Namens werkgroep inventarisatie,

Jan van Bergen

OP EEN NEUSHOORNOGEL.

Een neushoornvogel, een mobiele, bezit een neus met vier ventielen. Daar blaast hij zomaar uit zijn kop het hoornconcert van Mozart op. "Ik ben, zo zegt die neushoornvogel, een Wolfgang Amadeushoornvogel".

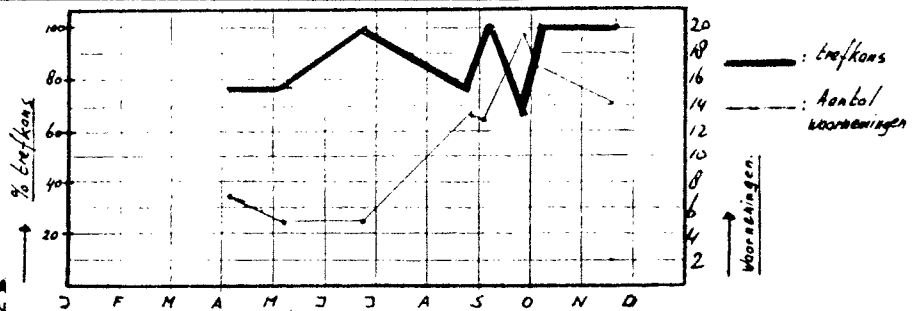

Datum inventarisatie	Route NR					Totaal waarnemingen	Bijz. (%)
	A	B	C	D	E		
13-4-86	3	1	0	3	-	7	75
8-5-86	-	1	2	0	2	5	75
22-6-86	1	2	2	-	-	5	100
24-8-86	7	0	-	3	3	13	75
7-9-86	4	3	-	3	2	12	100
21-9-86	9	-	6	4	-	19	66
5-10-86	10	3	-	4	-	17	100
15-11-86	4	1	8	1	-	14	100

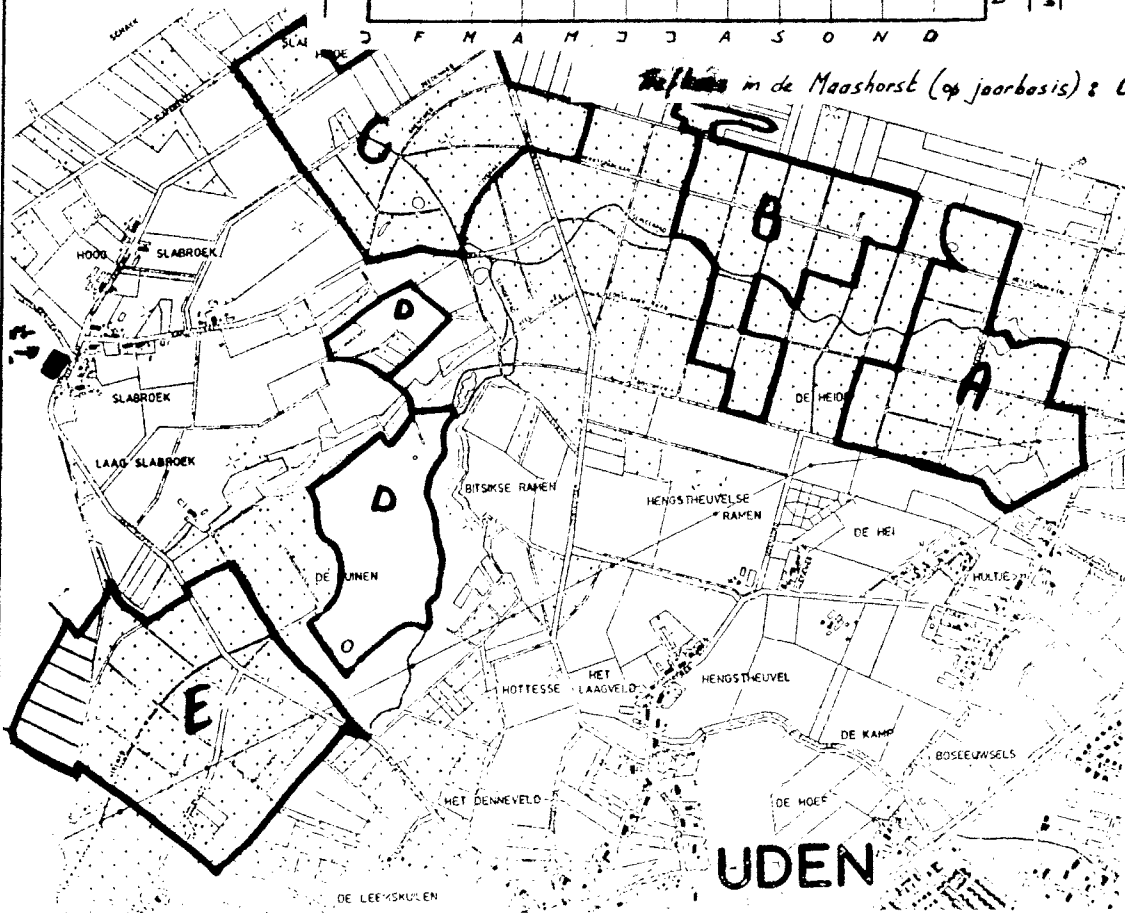
INVENTARISATIE MAASHORST 1986.

Soortnaam: Vlaamse gaai

Totaal aantal waarnemingen en jaar	32	11	18	18	7	92
kans op jaarbasis	100	86	80	86	100	

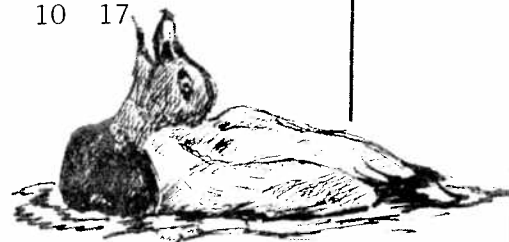
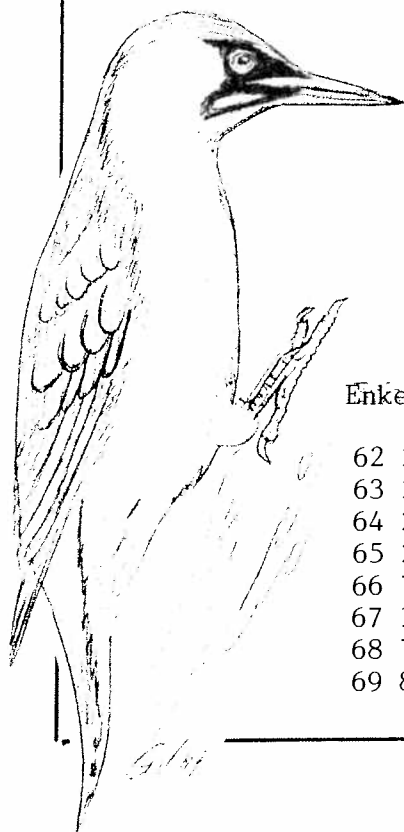
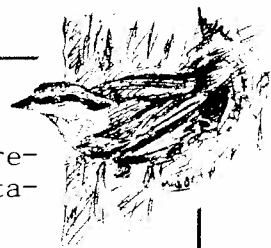
Treffkans in de Maashorst (op jaarbasis) : 86%

TABEL 1

WAARGENOMEN SOORTEN IN MAASHORST 1986

Nr.	Naam	Aan- tal	% pre- senta- tie	Nr.	Naam	Aan- tal	% pre- senta- tie
1	Boerenzwaluw	21	25	28	Kneu	24	45
2	Boomleeuwerik	7	14	29	Kokmeeuw	14	17
3	Boompieper	30	36	30	Koolmees	209	100
4	Boomvalk	7	7	31	Koperwiek	8	11
5	Buizerd	19	43	32	Kramsvogel	24	16
6	Ekster	103	73	33	Kuifmees	29	41
7	Fazant	12	27	34	Matkop	51	69
8	Fitis	38	38	35	Merel	60	79
9	Fluiter	2	7	36	Patrijs	16	6
10	Geelgors	41	54	37	Pimpelmees	137	90
11	Gierzwaluw	3	8	38	Ransuil	7	18
12	Goudhaantje	36	40	39	Ringmus	41	20
13	Grasmus	5	16	40	Roodborst	67	60
14	Graspieper	10	18	41	Roosborsttapuit	18	9
15	Groene specht	10	25	42	Sperwer	6	13
16	Groenling	1	3	43	Spreeuw	43	32
17	Grote bonte specht	55	76	44	Staartmees	65	50
18	Grote lijster	28	38	45	Sijs	6	16
19	Havik	7	21	46	Tjiftjaf	49	57
20	Heggemus	11	14	47	Torenvalk	9	19
21	Holenduif	2	7	48	Tortelduif	1	3
22	Houtduif	86	82	49	Tuinfluiter	12	15
23	Huismus	2	11	50	Turkse tortel	3	11
24	Kauw	75	49	51	Veldleeuwerik	42	38
25	Keep	16	10	52	Vink	222	97
26	Kiekendief	3	4	53	Wilde eend	3	6
27	Kievit	23	28	54	Winterkoning	36	68
				55	Witte kwikstaart	20	36
				56	Wulp	8	14
				57	Zanglijster	11	22
				58	Zwarte kraai	138	100
				59	Zwarte mees	23	52
				60	Zwarte specht	7	21
				61	Zwartkop	10	17

Enkele zeldzaam waargenomen soorten:

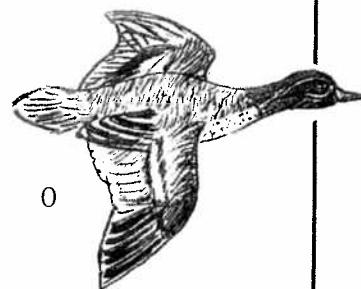
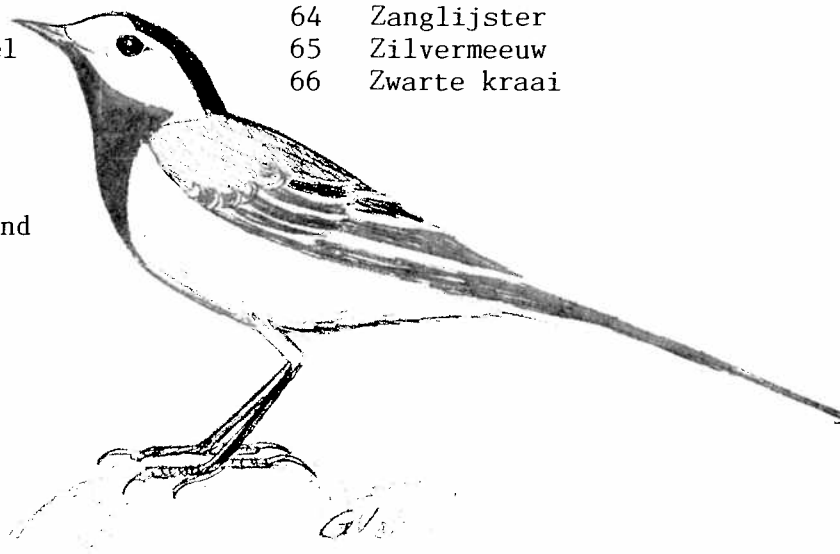
62	22.6.1986	Scholekster	1	(route A)	
63	22.6.1986	Zwarte Roodstaart	1	(route A)	
64	22.6.1986	Witgatje	2	(route B)	
65	24.8.1986	Tureluur	2	(route D-E)	
66	7.9.1986	Aalscholver	4	(route A)	
67	15.11.1986	Blauwe kiekendief	1	(route C)	vrouwjtje
68	7.9.1986	Boomkruiper	1	(route A)	
69	8.5.1986	Wielewaal	2	(route C)	

TABEL 2

WAARGENOMEN SOORTEN "HEMELRIJK" (11.1986 / 21.3.1987)

Nr.	Naam	Nr.	Naam
1	Aalscholver	0	34 Matkop
2	Bergeend		35 Merel
3	Blauwe reiger		36 Nonnetje
4	Brandgans	0	37 Patrijs
5	Brilduiker		38 Pimpelmees
6	Buizerd		39 Pijlstaart
7	Ekster		40 Rietgans
8	Fazant		41 Rietgors
9	Fuut		42 Ringmus
10	Geelgors		43 Roek
11	Goudhaantje		44 Roodborst
12	Graspieper		45 Scholekster
13	Grauwe gans		46 Sijs
14	Groenling		47 Smient
15	Grote bonte specht		48 Stormmeeuw
16	Grote lijster		49 Sperwer
17	Grote zaagbek		50 Spreeuw
18	Heggenus		51 Steenloper
19	Holenduif		52 Tafeleend
20	Houtduif		53 Toppereend
21	Huismus		54 Torenavalk
22	Kauw		55 Turkse tortel
23	Keep		56 Veldleeuwerik
24	Kleine mantelmeeuw		57 Vink
25	Kievit		58 Vlaamse gaai
26	Kneu		59 Wilde eend
27	Kokmeeuw		60 Winterkoning
28	Kolgans	0	61 Wintertaling
29	Koolmees		62 Witte kwikstaart
30	Koperwiek		63 Wulp
31	Krakeend		64 Zanglijster
32	Kramsvogel		65 Zilvermeeuw
33	Kuifeend		66 Zwarte kraai

0 = overvliegend

De Goudvink

Deze vinkesoort die de grootte van een mus heeft, is een onopvallende verschijning in de vogelwereld.

Dan praat ik over zijn gedrag, maar als je hem eenmaal in het oog hebt is hij wel opvallend vanwege zijn kleurrijke verenpak. Vooral het mannetje heeft een frisgekleurd verenkleed met o.a. wit, zwart en een oranje roze borst.

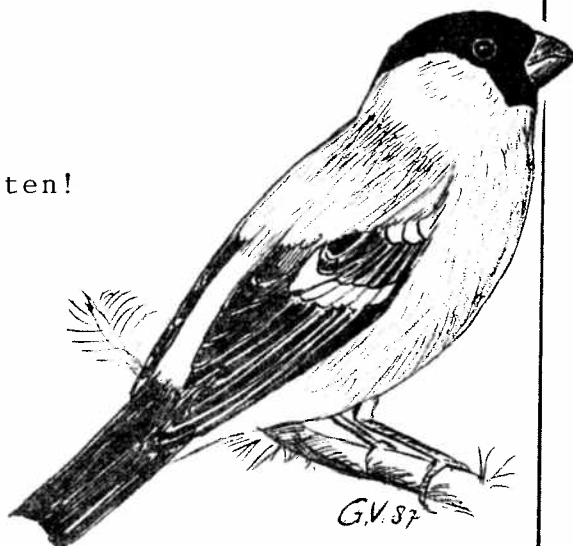
Het vrouwtje heeft eenzelfde uitvoering maar is duidelijk valer van kleur. Zoals ik al zei is het gedrag van deze vogels zeer onopvallend. Zelfs het geluid wat ze maken is alleen maar op korte afstand te horen.

Een zacht "djuu - djiuu". De zang is een hees en onderdrukt kwelen. Vooral de wintermaanden zijn bij uitstek geschikt om de goudvink te ontmoeten. Er is dan geen blad aan de bomen dus je kan ze wat eerder ontdekken.

Vaak zijn ze dan in kleine groepjes vertegenwoordigd, vooral in parken, plantsoenen en verlaten buitenplaatsen met dicht gewas.

Groeten!

Gert

goudvink ♂.

*Met grote vreugde en dankbaarheid geven
wij kennis van de geboorte van ons dochtertje*

Joyce

*Bij het heilig doopsel ontvangt zij
de namen: Johanna Leonarda*

11 juni 1987.

*Willie en Wilhelmina Bergmans-Smits
Nonneveld 9.
5401 NC Uden.*

Sjan de Bruin

en

Peter Noy

gaan trouwen op vrijdag 19 juni 1987,

- om 13.30 uur in het Raadhuis van Uden,*
- om 14.00 uur in de St. Petruskerk te Uden.*

*U bent van harte welkom op onze
receptie die wij houden van
18.30 tot 19.30 uur in
Café Restaurant „De Pier”,
Schansweg 3 te Uden.*